

Stan ochrony gatunków zwierząt w obszarach Natura 2000 w latach 2013-2014

Region alpejski

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Region	Liczba obszarów Natura 2000				Ocena ogólna z raportu 2013
				FV	U1	U2	XX	
Chrząszcze								
1.	nadobnica alpejska	Rosalia alpina	ALP	-	2	2	-	U1-
2.	pachnica dębowa	Osmoderma eremita	ALP	-	-	-	-	XX
3.	ponurek Schneidera	Boros schneideri	ALP	-	-	2	-	XX
4.	sichrawa karpacka	Pseudogaurotina excellens	ALP	-	3	1	1	U1+
Motyle								
5.	czerwończyk nieparek	Lycaena dispar	ALP	-	-	-	3	FV
6.	krasopani hera	Callimorpha quadripunctaria	ALP	1	-	-	-	XX
7.	modraszek nausitous	Maculinea nausithous	ALP	-	1	-	-	U1x
8.	modraszek telejus	Maculinea teleius	ALP	-	1	-	-	U1x
9.	przeplatka aurinia	Euphydryas aurinia	ALP	1	-	-	-	U1x
Mięczaki								
10.	poczwarówka Geyera	Vertigo geyeri	ALP	-	2	-	-	U1x
11.	poczwarówka zwężona	Vertigo angustior	ALP	2	2	-	-	U1x
12.	skójka gruboskorupowa	Unio crassus	ALP	-	1	1	-	U2-
Ssaki								
13.	bóbr europejski	Castor fiber	ALP	1	-	2	-	FV
14.	darniówka tatrzańska	Microtus tatricus	ALP	1	-	-	2	FV
15.	kozica tatrzańska	Rupicapra rupicapra	ALP	1	-	-	-	FV
16.	niedźwiedź brunatny	Ursus arctos	ALP	-	1	4	-	U1-
17.	ryś eurazjatycki	Lynx lynx	ALP	1	2	-	-	U1-
18.	świstak tatrzański	Marmota marmota latirostris	ALP	1	-	-	-	FV
19.	Wilk	Canis lupus	ALP	1	2	-	-	FV
20.	wydra	Lutra lutra	ALP	2	1	-	-	FV
21.	żubr	Bison bonasus	ALP	-	1	-	-	U1+
RAZEM			ALP	12	19	12	6	8 FV 12 U1 3 U2 3 XX

Objaśnienia: Kolorem zielonym zaznaczono gatunki, dla których wyniki monitoringu 2013-2014 wskazują na lepszy stan ochrony niż w raporcie z 2013., pomarańczowym – gatunki, dla których wyniki monitoringu wskazują na gorszy stan ochrony niż raport 2013. Kolorem niebieskim zaznaczono gatunki, dla których raport 2013 nie podaje oceny (stan XX – nieznany). Kolorem szarym zaznaczono gatunki, dla których w monitoringu nie udało się określić stanu ochrony (stan XX – nieznany).

Wyniki monitoringu gatunków zwierząt na obszarach Natura 2000 w regionie alpejskim

W latach 2013 – 2014 monitorowano 24 obszary Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim. Łącznie 21 gatunków zwierząt miało przynajmniej część stanowisk monitoringowych położonych w obrębie tych obszarów.

W sumie, biorąc pod uwagę ocenę ogólną stanu ochrony dla wszystkich gatunków w regionie alpejskim odnotowano 12 ocen FV. Tyle samo przyznano ocen złych (U2). Najwięcej przyznano ocen U1 (niezadowolające). Poczwarówka zwężona i wydra uzyskały po dwie oceny FV (stan ochrony został tak oceniony w dwóch obszarach dla każdego gatunku). Pozostałe gatunki, dla których ocena stanu ochrony była właściwa wykazywały ją dla pojedynczych obszarów (np. przeplatka aurinia, bóbr, darniówka tatrzańska). Niektóre z nich jak kozica i świstak występują tylko w jednym obszarze (Tary). Spośród ocen U1, najwięcej przyznano sichrawie karpackiej (trzy). Po dwie oceny U1 przyznano m. in. poczwarówkom: Geyera i zwężonej. Najwięcej ocen U2 wyazywał niedźwiedź (4). W sześciu przypadkach nie przyznano ocen (XX) ze względu na znikomą wiedzę o stanie ochrony gatunku w obszarach Natura 2000 (np. z powodu małej liczby stanowisk).

Ocena ochrony gatunku w obszarze wynikała w dużej mierze z oceny na stanowisku (stanowiskach) jednak w zależności od poziomu wiedzy z innych źródeł niż monitoring oceny były przyznawane ekspercko i niekiedy oceny dla obszaru odbiegały od tej na stanowisku (stanowiskach) jak w przypadku ponurka Schneidera. Należy mieć więc na uwadze, że ocena stanu ochrony w obszarze nie musi być średnią z ocen ze stanowisk

Oceny stanu ochrony gatunków zwierząt w regionie alpejskim na podstawie ocen w obszarach Natura 2000 a oceny z raportu do Komisji Europejskiej

Oceny stanu dwóch gatunków oparte na ocenach z obszarów Natura 2000 (skójka gruboskorupowa i przeplatka aurinia) są wyższe niż oceny stanu ochrony podane w raportach do Komisji. Dla trzech gatunków obecnie stan ochrony oceniono niżej niż w raportach z 2013 roku (bóbr, wilk, niedźwiedź). W przypadku czterech gatunków (draniówka tatrzańska, krasopani hera, czerwonończyk nieparek, ponurek Schneidera) nie wystawiono oceny w raporcie do KE lub nie była możliwa do podania po przeprowadzeniu badań monitoringowych. Dla większości (12) gatunków (np. ryś, kozica, modraszek telejus, modraszek nausithous) oceny z prac monitoringowych pokrywały się z ocenami przedstawionymi w raporcie do KE.

Rozbieżności między ocenami uzyskanymi w wyniku monitoringu oraz prac nad raportami wynikają z dwóch głównych przyczyn. Dla części gatunków, rozbieżności wynikają z zastosowania konkretnej metodyki. Np. w przypadku bobra i wilka, zastosowana obecnie metodyka nie istniała w czasie prac nad raportem. Należy również uznać, że w stosunku do początku roku 2013 poszerzył się zakres wiedzy w wyniku prac monitoringowych co również wpływa na obecność różnic między raportami i wynikami badań monitoringowych.

Region kontynentalny

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Region	Liczba obszarów Natura 2000				Ocena ogólna z raportu 2013
				FV	U1	U2	XX	
Chrząszcze								
1.	bogatek wspaniały	<i>Buprestis splendens</i>	CON	1	-	-	-	U1+
2.	konarek tajgowy	<i>Phryganophilus ruficollis</i>	CON	1	-	-	-	U1+
3.	pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	CON	6	3	4	5	U1-
4.	Pogrzybica Mannerheima	<i>Oxyporus mannerheimii</i>	CON	-	-	-	1	XX
5.	ponurek Schneidera	<i>Boros schneideri</i>	CON	1	1	-	2	U1+
6.	rozmiarż kolweński	<i>Pytho kolwensis</i>	CON	-	-	-	1	U2x
7.	średzinka	<i>Mesosa myops</i>	CON	-	-	-	1	XX
Motyle								
8.	barczatka kataks	<i>Eriogaster catax</i>	CON	1	1	4	-	U1x
9.	czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>	CON	1	4	3	7	U1x
10.	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	CON	-	-	-	28	FV
11.	krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	CON	1	1	-	1	XX
12.	modraszek eros	<i>Polyommatus eros eroides</i>	CON	-	-	2	1	U2
13.	modraszek nausitous	<i>Maculinea nausithous</i>	CON	2	6	3	7	U1-
14.	modraszek telejus	<i>Maculinea teleius</i>	CON	1	7	4	11	U1-
15.	przeplatka aurinia	<i>Euphydryas aurinia</i>	CON	6	5	2	1	U1-
16.	przeplatka maturalna	<i>Hypodryas maturalna</i>	CON	-	1	5	5	U1x
17.	sówka puszczykówka	<i>Xylomoia strix</i>	CON	1	1	1	-	XX
18.	strzępotek edypus	<i>Coenonympha oedippus</i>	CON	-	2	3	-	U1-
19.	szlaczkoń szafraniec	<i>Colias myrmidone</i>	CON	-	1	4	1	U2-
Ważki								
20.	łątka ozdobna	<i>Coenagrion ornatum</i>	CON	-	1	-	-	U2x
21.	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	CON	9	3	-	-	FV
Mięczaki								
22.	poczwarówka Geyera	<i>Vertigo geyeri</i>	CON	1	-	2	6	U1-
23.	poczwarówka jajowata	<i>Vertigo moulinsiana</i>	CON	7	3	5	-	U1x
24.	poczwarówka zwężona	<i>Vertigo angustior</i>	CON	9	3	8	2	U1x
25.	skójka gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	CON	2	7	3	1	U1+
Ryby								
26.	strzebla błotna	<i>Phoxinus phoxinus</i>	CON	8	1	2	-	U1+
Gady								
27.	żółw błotny	<i>Emys orbicularis</i>	CON	5	-	8	-	U1-
Ssaki								
28.	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	CON	1	2	1	2	FV

29.	ryś eurazjatycki	<i>Lynx lynx</i>	CON	-	2	3	-	U2-
30.	smużka stepowa	<i>Sicista subtilis</i>	CON	-	-	-	3	XX
31.	suseł moregowany	<i>Spermophilus citellus</i>	CON	-	2	-	-	U2+
32.	suseł perełkowany	<i>Spermophilus suslicus</i>	CON	3	2	2	-	U2+
33.	wilk	<i>Canis lupus</i>	CON	3	1	-	-	U1+
34.	wydra	<i>Lutra lutra</i>	CON	1	2	1	2	FV
35.	żubr	<i>Bison bonasus</i>	CON	4	-	-	-	U1=
RAZEM			CON	75	62	70	88	6 FV 22 U1 10 U2 7 XX

Objaśnienia: Kolorem zielonym zaznaczono gatunki, dla których wyniki monitoringu 2013-2014 wskazują na lepszy stan ochrony niż w raporcie z 2013., pomarańczowym – gatunki, dla których wyniki monitoringu wskazują na gorszy stan ochrony niż raport 2013. Kolorem niebieskim zaznaczono gatunki, dla których raport 2013 nie podaje oceny (stan XX – niezany). Kolorem szarym zaznaczono gatunki, dla których w monitoringu nie udało się określić stanu ochrony (stan XX – niezany).

Wyniki monitoringu gatunków zwierząt na obszarach Natura 2000 w regionie kontynentalnym

W latach 2013 – 2014 monitorowano 190 obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym. Łącznie 35 gatunków zwierząt miało przynajmniej część stanowisk monitoringowych położonych w obrębie tych obszarów.

W sumie, biorąc pod uwagę ocenę ogólną stanu ochrony dla wszystkich gatunków w regionie alpejskim odnotowano 75 ocen FV. Ocen złych (U2) przyznano łącznie 70. Liczba ocen U1 (niezadowolające) była mniejsza (62). Najwięcej ocen FV (po 9) przyznano obszarom Natura 2000 dla poczwarówki zwężonej i trzepli zielonej. Nieco mniej ocen FV przyznano strzebli błotnej, poczwarówce jajowatej i przeplatce aurinii. Wiele gatunków wykazywało po kilka przypadków stwierdzenia właściwego stanu ochrony w obszarach (np. żółw błotny, suseł perełkowany czy wilk). Pozostałe gatunki, dla których ocena stanu ochrony była właściwa wykazywały ją dla pojedynczych obszarów (np. sówka puszczykówka). Spośród ocen U1 najczęściej stwierdzono w przypadku modraszka telejusa i skójki gruboskorupowej (po siedem). Wiele gatunków wykazywało niezadowolający stan ochrony na kilku obszarach np. poczwarówka jajowata na pięciu, czerwńczyk fioletek na czterech). Najczęściej stwierdzany zły stan ochrony występował w przypadku żółwia błotnego (osiem przypadków). Jest to gatunek, który ma skrajne oceny tzn. w części obszarów stan jego ochrony jest właściwy, natomiast w pozostałych zły. Dla czerwńczyka nieparka i modraszka telejusa nie oceniono stanu ochrony odpowiednio w 28 i 11 obszarach. W przypadku pierwszego gatunku wynika to z ustalonej metodyki, która dotychczas nie pozwala na wyciąganie wniosków o stanie ochrony gatunku. Ocenę XX (łącznie 88) są najczęściej wynikiem braku wiedzy na temat obszaru i małej reprezentatywności stanowisk w odniesieniu do konkretnego obszaru.

Ocena ochrony gatunku w obszarze wynikała w dużej mierze z oceny na stanowisku (stanowiskach) jednak w zależności od poziomu wiedzy z innych źródeł niż monitoring oceny były przyznawane ekspercko i niekiedy oceny dla obszaru odbiegały od tej na stanowisku (stanowiskach) jak w przypadku ponurka Schneidera. Należy mieć więc na uwadze, że ocena stanu ochrony w obszarze nie musi być średnią z ocen ze stanowisk.

Oceny stanu ochrony gatunków zwierząt w regionie kontynentalnym na podstawie ocen w obszarach Natura 2000 a oceny z raportu do Komisji Europejskiej

W porównaniu za raportami do Komisji Europejskiej osiem gatunków (np. żubr, dwa gatunki susłów, łątka ozdoba) wykazały lepszy stan ochrony niż wynika to z raportów. Dla pięciu gatunków obecnie stan ochrony oceniono niżej niż w raportach z 2013 roku (np. bóbr, wydra, barczatka kataks). W przypadku

pięciu gatunków (np. kraso pani hera, sówka puszczykówka) nie wystawiono oceny w raporcie do KE lub nie była możliwa do podania po przeprowadzeniu badań monitoringowych. Dla ok. połowy (18) gatunków (np. smużka stepowa, żółtłbły błotny, czerwonończyk fioletek, ponurek Schneidera) oceny z prac monitoringowych pokrywały się z ocenami przedstawionymi w raporcie do KE.

Rozbieżności między ocenami uzyskanymi w wyniku monitoringu oraz prac nad raportami wynikają z dwóch głównych przyczyn. Dla części gatunków, rozbieżności wynikają z zastosowania konkretnej metodyki. Np. w przypadku bobra, wydry czy rozmiarza kolweńskiego, zastosowana obecnie metodyka nie istniała w czasie prac nad raportem. Choć w przypadku wydry ocena jest zbieżna mimo braku metodyki przed rokiem 2013. Należy również uznać, że w stosunku do początku roku 2013 poszerzył się zakres wiedzy w wyniku prac monitoringowych co również wpływa na obecność różnic między raportami i wynikami badań monitoringowych.